

Сборник научных трудов

Тематический выпуск

8"2011

*«Технический прогресс и эффективность производства»*Издание основано Национальным техническим университетом
«Харьковский политехнический институт» в 2001 году.

Государственное издание

Свидетельство Госкомитета по информационной политике Украины

КВ № 5256 от 2 июля 2001 года

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ:**Председатель**

Л.Л. Товажнянский, д-р техн. наук, проф.

Зам. председатели

А.П. Марченко, д-р техн. наук, проф.

Е.И. Сокол, д-р техн. наук, проф.

Секретарь координационного совета

К.А. Горбунов, к-д. техн. наук

Е.Е. Александров, д-р техн. наук, проф.

Л.М. Бесов, д-р ист. наук, проф.

А.В. Бойко, д-р техн. наук, проф.

Ф.Ф. Гладкий, д-р техн. наук, проф.

М.Д. Годлевский, д-р техн. наук, проф.

А.И. Грабченко, д-р техн. наук, проф.

В.Г. Данько, д-р техн. наук, проф.

В.Д. Дмитриенко, д-р техн. наук, проф.

И.Ф. Домнин, д-р техн. наук, проф.

В.В. Епифанов, канд. техн. наук, проф.

Ю.И. Зайцев, канд. техн. наук, проф.

П.А. Качанов, д-р техн. наук, проф.

В.Б. Клепиков, д-р техн. наук, проф.

С.И. Кондрашов, д-р техн. наук, проф.

В.М. Кошельник, д-р техн. наук, проф.

В.И. Кравченко, д-р техн. наук, проф.

Г.В. Лисачук, д-р техн. наук, проф.

В.С. Лушков, д-р техн. наук, проф.

О.К. Морачовский, д-р техн. наук, проф.

В.И. Николаенко, канд. ист. наук, проф.

П.Г. Перерва, д-р экон. наук, проф.

В.А. Пуляев, д-р техн. наук, проф.

М.И. Рыщенко, д-р техн. наук, проф.

В.Б. Самородов, д-р техн. наук, проф.

Г.М. Сучков, д-р техн. наук, проф.

Ю.В. Тимофеев, д-р техн. наук, проф.

Н.А. Ткачук, д-р техн. наук, проф.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:**Ответственный редактор**

П.Г. Перерва, д-р экон. наук, проф.

Н.И. Погорелов, к-д. экон. наук, проф.

Ответственный секретарь:

А.А. Круглов

С.И. Архьереев, д-р экон. наук, проф.

В.А. Мищенко, д-р экон. наук, проф.

А.И. Яковлев, д-р экон. наук, проф.

В.Н. Тимофеев, д-р экон. наук, проф.

В.Я. Заруба, д-р экон. наук, проф.

Л.Н. Ивин, д-р техн. наук, проф.

П.А. Орлов, д-р экон. наук, проф.

В.Г. Герасимчук, д-р экон. наук, проф.

О.Е. Кузьмин, д-р экон. наук, проф.

В.Н. Гончаров, д-р экон. наук, проф.

АДРЕС РЕДКОЛЛЕГИИ:61002, Харьков, ул. Фрунзе, 21,
НТУ «ХПИ».Кафедра «Организация производства
и управление персоналом»,
Тел. (057) 707-62-53

707-65-07

Харьков 2011

СОДЕРЖАНИЕ

О.І. ЛИННИК, М.П. КИР'ЯН Аналіз системи показників ефективності використання основних засобів на підприємстві.....	3
С.Ю. ДЕФОРЖ, Б.Б. КУСТАНОВИЧ Інституційні напрями локалізації тіньового сектору транзитивної економіки.....	5
О.Б. БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ, Н.В. ШИРЯЄВА, В.О. ІГУМНОВА, В.О. ІГУМНОВА Сучасний стан та перспективи розвитку світового ринку біопалива	9
Г.В. ОСТРОВЕРХОВА, І.Ф. ЛІСНА Розвиток інноваційної діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення	14
О.С. КЕСАРЄВА До проблеми аналізу ефективності використання промислової власності на підприємстві.....	19
І.М. ПОГОРЕЛОВ, Н.С. ЄГОРИЧЕВА Визначення системи показників економічної стійкості підприємства.....	23
С.П. СУДАРКІНА, І.І. МЕЩАНІНОВА Використання реклами як інструменту підвищення ефективності діяльності підприємства	28
І.С. ЛЯХ, Т.І. ПРИТИЧЕНКО, Т.П. ПРОХОРОВА Методика визначення іміджу страхової компанії.....	33
О.П. КОСЕНКО, А.М. ПАВЛЕНКО Порівняння сучасних носіїв реклами та обґрунтування їх вибору	40
С.Е. КУЧІНА, М.А. БОСА Виставкова діяльність: огляд ринку послуг з організації виставок та ярмарків	46
М. В. МАРТИНЕНКО Синергетичний підхід до визначення сутності і особливостей організаційних знань підприємства.....	52

АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В роботі розглядається система показників ефективності використання основних засобів підприємства, з метою підвищення його економічного потенціалу.

The system of indexes of efficiency of the use of the fixed assets of enterprise is in-process examined, with the aim of increase of him economic potential.

Ключові слова: основні засоби, ефективність, система показників, витрати, фондоемність, фондівіддача, рентабельність.

Вступ. Основні засоби є одним з найважливіших факторів будь-якого виробництва. їх стан та ефективність використання впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств.

Рациональне використання основних засобів та виробничих потужностей промислового підприємства сприяє покращанню всіх техніко-економічних показників, зокрема збільшенню виробництва продукції, зниженню її собівартості, трудомісткості виготовлення.

Підвищення ефективності суспільного виробництва є головним стимулюючим фактором економічного розвитку України. Складність полягає в тому, що на сьогодні немає досконало розробленої єдиної методики та системи показників ефективності використання основних засобів.

Вагомий внесок у дослідження питань формування науково обгрунтованої системи показників ефективності використання основних засобів зробили такі вчені економісти: З.В. Атлас, Е.А. Іванов, С.Н. Паншина, І.Я. Кац, І.А. Бланк, А.Е. Фукс, А.М. Турило, А.М. Поддєрьогін та багато інших.

Постановка задачі. Метою даного дослідження є перегляд і обгрунтування системи показників ефективності використання основних засобів з урахуванням ринкових умов господарювання.

Методологія. У всіх наукових працях з основ економічної теорії ми зустрічаємо визначення, що ефективність в широкому розумінні - це відношення результатів до витрат. У практичній діяльності підприємств результати і витрати постійно змінюються, тому динаміка їх співвідношення є особливо важливою складовою економічного дослідження.

Результати дослідження. Аналіз економічної літератури засвідчив, що вчені - економісти різних часів відмітили такі основні показники ефективності використання основних засобів як:

- рентабельність основних засобів;
- показники фондівіддачі;
- показники капіталівіддачі. [1, 2, 3]

Можна вважати, що на сьогоднішній день основним критерієм ефективності використання основних засобів є отримання максимального результату при оптимальних витратах. Вибір критерію оптимальності базується на широкому впровадженні в практику господарювання більшості вітчизняних підприємств економетричних моделей оптимізації складу і структури витрат ресурсів.

Головними принципами при цьому виступають:

принцип відповідності, який полягає в забезпеченні взаємозв'язку між критеріями та системою показників ефективності використання основних засобів;

- принцип плановості, який полягає в тому, що кожне підприємство повинно враховувати і планувати показники ефективності використання основних засобів з метою досягнення його стратегічних і поточних цілей;

- принцип єдності, що відображає взаємоузгодженість між загальними і частковими показниками ефективності використання основних засобів;

- «принцип зацікавленості», який полягає в стимулюванні до покращення ефективності використання факторів виробництва з метою пошуку і забезпечення резервів економічного і соціального розвитку підприємства.

Що стосується видів економічної ефективності як загальної економічної категорії, то існують різні твердження. Так, наприклад, автор А.М. Турило розглядає три види економічної ефективності:

- проміжна ефективність;
- кінцева ефективність;
- змішана економічна ефективність. [4]

Деякі науковців виділяють такі показники ефективності використання основних засобів як: часткові та загальні. А от А.М. Поддєрьогін поділяє їх на три групи:

1. Показники забезпечення підприємства основними засобами, до яких належать фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних виробничих запасів;
2. Показники стану основних засобів. До даної групи відносять коефіцієнти зносу, придатності, оновлення, вибуття та приросту;
3. Показники ефективності використання основних засобів, до яких належить фондовіддача, рентабельність основних засобів. [5]

Отже, проаналізувавши даний підхід слід відмітити, що він у деякій мірі удосконалює існуючу систему оцінки основних засобів, розмежовуючи показник фондоємності і фондовіддачі в окремі групи.

Висновок. На основі проведених досліджень можна зробити висновок про необхідність перегляду чинної системи оцінки використання основних засобів, що обумовлено в першу чергу інтенсифікацією відтворювальних процесів на підприємствах та відсутністю чи обмеженістю джерел їх фінансування. Також слід базуватися на такому загальному критерію, як отримання максимального результату при оптимальних витратах. Реалізація розроблених принципів ефективності використання основних засобів сприятиме уточненню і науковому обґрунтуванню системи показників ефективності, що забезпечить ефективність прийняття управлінських рішень на підприємстві стосовно політики управління основними засобами.

Список літератури: 1. *Иванов Е.А.* Воспроизводство и использование основных фондов. М., „Экономика“, 1968. - 215 с. 2. *Атлас З.В.* Эффективность производства и рентабельность предприятий / *З.В. Атлас, В.Я. Ионов.* — М.: „Мысль“, 1977.- 196 с. 3. *Кац И.Я.* Экономическая эффективность деятельности предприятий, (анализ и оценка). - М: Финансы и статистика, 1987. — 103 с. 4. *Турило А.М.* Управління витратами підприємства: Навчальний посібник/ *А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило.* - К.: Центр навчальної літератури, 2006. -120 с. 5. *Поддєрьогін А. М.* Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. *А. Ш. Поддєрьогін.* 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. - 460 с.

Подано до редакції 01.03.2011.